

ԱԶԳԱՅԻՆ ՄՐՑՈՒՆԱԿՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՄԻՋԱԶԳԱՅՆԱՅՄԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ՀՀ տնտեսական վիճակը
Ամսական տեսություն
(Հուլիս 2018թ)

Հարգելի այցելու,

ՀՊՏՀ «Ամբերդ» հետազոտական կենտրոնի կողմից ներկայացված Ֆինանսական շուկաների վիճակի և զարգացումների ամսական տեսությունը հրապարակվում է ամսական հաճախականությամբ և իրենից

ներկայացնում է ՀՀ ֆինանսական շուկաներում իրականացված գործարքների ամփոփ վերլուծություն: Այն իր մեջ պարունակում համաշխարհային ապրանքային և ֆինանսական շուկաներում տեղի ունեցած գործընթացների ու միտումների ամփոփ տեղեկատվություն: ՀՀ մակրոտնտեսական հիմնական ամսական ցուցանիշների դիտարկում: ՀՀ ԿԲ կողմից դրամավարկային քաղաքականության ընթացքում իրականացված գործառնությունների վերաբերյալ, ինչպես նաև պետական, կորպորատիվ արժեթղթերի շուկաների և միջբանկային շուկաներում կնքված գործարքների վերաբերյալ ամփոփ վերլուծություն:

ՀՊՏՀ «Ամբերդ» հետազոտական կենտրոնի կողմից համաշխարհային ֆինանսական շուկաների զարգացումների վերլուծության նպատակը այս շուկաներում տեղի ունեցող գործընթացները տեսանելի դաշտում պահելն ու դրանց ազդեցությունը ՀՀ եվրոպարտատոմսերի, ՀՀ ներքին ֆինանսական շուկայի և ընդհանրապես՝ երկրի մակրոտնտեսական վիճակի վրա հասկանալն է, ինչը, նկատի ունենալով ազդեցությունների լագային(ժամանակային առումով խզված) բնույթը, կարևոր է մեր տնտեսության համար ապագա զարգացումների կանխատեսման տեսանկյունից: Մյուս կողմից՝ համաշխարհային կապիտալի շուկաներում ներդրողներ են նաև ՀՀ սուբյեկտները(ԿԲ, կենսաթոշակային ֆոնդեր, այլ ինստիտուտներ և անհատներ), ինչը ևս կարևոր է դարձնում այստեղ ընթացող զարգացումների վերլուծությունը: Այս՝ ամսական պարբերականությամբ հրապարակվող տեսությունը ամփոփում է ՀՀ եվրոպարտատոմսերի, համաշխարհային ապրանքային(մետաղներ, էներգակիրներ, պարենային ապրանքներ), արժույթային(դոլարի ինդեքս, եվրո, ՌԴ ռուբլի) և կապիտալի(զարգացող և զարգացած երկրների ֆոնդային ինդեքսներ և պետական պարտատոմսերի եկամտաբերություններ) շուկաներում տեղի ունեցող զարգացումների վերլուծությունը: Ամսական տեսությունը հիմնվում է Investing.com հարթակի հրապարակած վիճակագրության վրա, իսկ վերլուծությունների հիմքում Reuters գործակալության տեղեկատվական ու վերլուծական հրապարակումներն են և սեփական դիտարկումները: ՀՀ սոցյալ տնտեսական վիճակի հետ կապված հիմնական ցուցանիշների ներկայացումը նպատակ ունի ներկայացնել ՀՀ տնտեսական ակտիվության, տնտեսության հիմնական ճյուղերի զարգացումների, սպառողական և արդյունաբերական գների ինդեքսների, արտաքին ապրանքաշրջանառության և բնակչության միջին ամսական աշխատավարձերի ընդհանուր միտումները, ինչը թույլ է տալիս գնահատել Ֆինանսական շուկաների վրա մակրոտնտեսական և սոցյալ-տնտեսական ընդհանուր վիճակի ազդեցությունները: ՀՀ ԿԲ դրամավարկային քաղաքականության շրջանակներում ներկայացված են ԿԲ կողմից կիրառվող անուղղակի գործիքների կիրառումը, դրանց շրջանակներում իրականացված գործարքները, ինչպես նաև դրամական զանգվածի կառուցվածքը և դրանում իրականացվող փոփոխությունները: ՀՀ արտարժույթի շուկայի հետ կապված ներկայացված են ԱՄՆ դոլարի, Եվրոյի, ՌԴ ռուբլու բորսայական, արտաբորսայական, ներբանկային և միջբանկային գործարքները, ինչպես նաև ՀՀ ԿԲ կողմից

արտարժույթի շուկայում իարկանացված գործառնությունները: Արժեթղթերի շուկայի վերլուծությունը բաղկացած է պետական և կորպորատիվ արժեթղթերի շուկաների հետ կապված դիտարկումներից: Պետական պարտատոմսերի շուկայի հետ կապված ներկայացվում են առաջնային շուկայում դրանց տեղաբաշխումները, ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից իրականացվող հետգնումները, բորսայական և արտաբորսայական շուկաներում կնքվող գործարքները, գործակալ բանկերի կողմից բորսայական գնանշումները, ինչպես նաև պետական պարտատոմսերի եկամտաբերության կորերի փոփոխությունները: Կորպորատիվ արժեթղթերի շուկայի հետ կապված ներկայացվում են բորսայական և արտաբորսայական տեղաբաշխումները, բորսայական շուկայում կնքված գործարքները, դրանց շուկա ստեղծողների գնանշումները: Միջբանակային շուկայի վերլուծությունն իրենից ներկայացնում են միջբանակային վարկային, սվոփ և ռեպո շուկաների ամփոփ դիտարկումներ:

Ամբերդ հետազոտական կենտրոնի կողմից ֆինանսական շուկաների վիճակի և զարգացումների վերաբերյալ հրապարակվող ամփոփագրի տեղեկատվական հիմքերն են ՀՀ ֆինանսների նախարարության, ՀՀ Կենտրոնական Բանկի, ՀՀ Ազգային վիճակագրական ծառայության, ՆԱՄԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ Արմենիա ԲԲԸ հրապարակումները և վիճակագրական աղբյուրների բազաները: Ձեզ ներկայացվող վիճակագրական աղյուսակների, գծապատկերների և ներկայացվող տվյալների մի մասը նշված մարմինների կողմից օրական կտրվածքով հրապարակվող տվյալների համախմբման արդյունք են:

Սույն վիճակագրական նյութերը, վերլուծությունները և դիտարկումները ՀՊՏՀ Ամբերդ հետազոտական կենտրոնի մտավոր սեփականությունն են և դրանցից օգտվելու դեպքում հղումը կենտրոնի կայքին պարտադիր է:

«Ամբերդ» հետազոտական կենտրոն

Երևան, Նալբանդյան 128, թիվ 3 մասնաշենք Հեռ.՝ (+37410) 593-479 Էլ. հասցե՝ info@amberd.am

ՀՀ մակրոտնտեսական վիճակը

Ամսական տեսություն

ՀՊՏՀ «Ամբերդ» հետազոտական կենտրոնի կողմից ՀՀ մակրոտնտեսական վիճակի ամսական կտրվածքով դիտարկումների նպատակը ֆինանսական շուկաներում տեղի ունեցող զարգացումների առավել խորքային վերլուծությունն է՝ տնտեսական ֆունդամենտալների տեսանկյունից: Մակրոտնտեսական վիճակի ընթացիկ վերլուծությունները հնարավորություն են տալիս հասկանալու տնտեսական ակտիվության, գնաճի, առանձին ճյուղերի զարգացումների, միջին աշխատավարձի, արտաքին առևտրի և պետական ֆինանսների զարգացումների ազդեցությունը ֆինանսական շուկաներում ընդհանուր ակտիվության, տոկոսադրույքների և արժույթային շուկայում՝ փոխարժեքի վրա: Լայն առումով, դիտարկումները հնարավորություն են տալիս բացահայտելու իրական և ֆինանսական հատվածների փոխկապվածություններն ու հնարավոր խզումները կարճաժամկետ կտրվածքով:

Ամսական տեսությունը հիմնվում է ՀՀ ԱՎԾ կողմից ամսական օպերատիվ ներկայացվող վիճակագրության, ՀՀ ֆինանսների նախարարության և ՀՀ ԿԲ կողմից հրապարակվող վիճակագրական տվյալների հիման վրա:

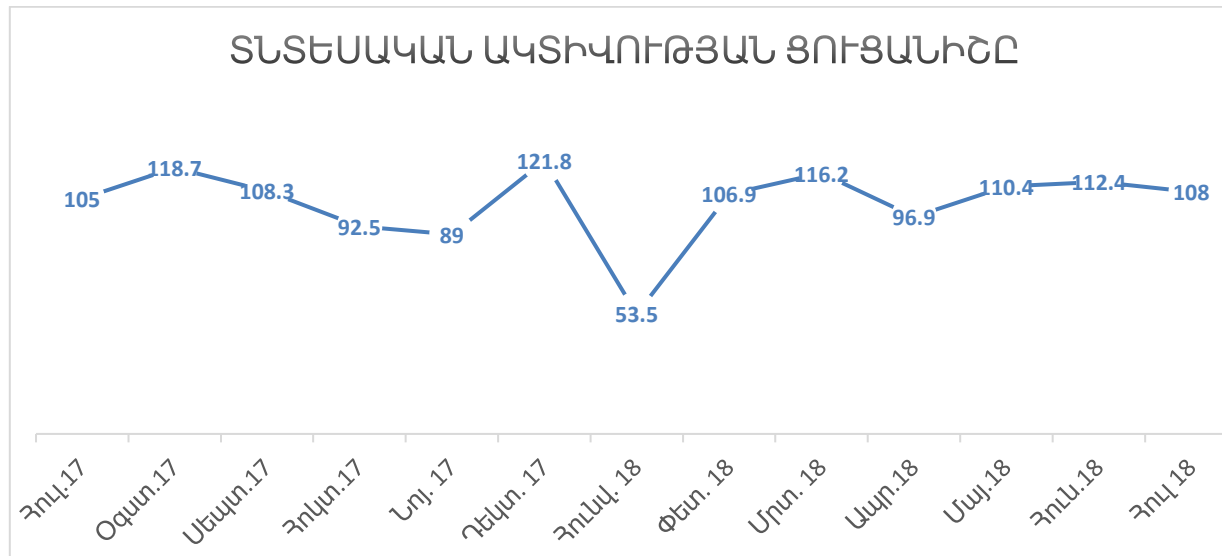
Բովանդակություն

1.Տնտեսական ակտիվություն և գնաճ.....	6
2.Հիմնական ճյուղերի զարգացումներ.....	12
3.Արտաքին առևտուր.....	18
4.Միջին աշխատավարձ.....	21
5.Պետական ֆինանսներ.....	23

1. Տնտեսական ակտիվություն և գնաճ

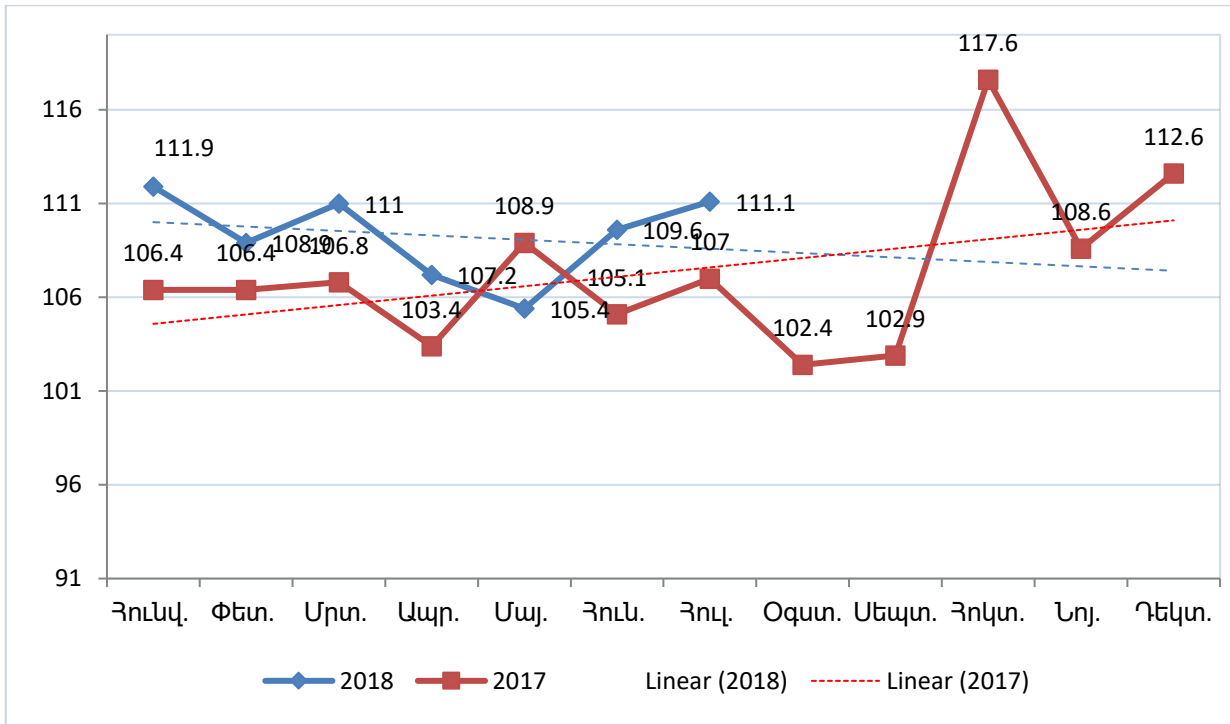
2018թ-ի հուլիսին նախորդ ամսվա նկատմամբ թողարկման իրական ծավալը նվազել է 4.4 տոկոսով, իսկ նախորդ համադրելի ժամանակաշրջանի նկատմամբ աճը կազմել է **1.5 տոկոս**:

Գծապատկեր 1 Տնտեսական ակտիվության ցուցանիշի դինամիկան, նախորդ ամսվա նկատմամբ¹

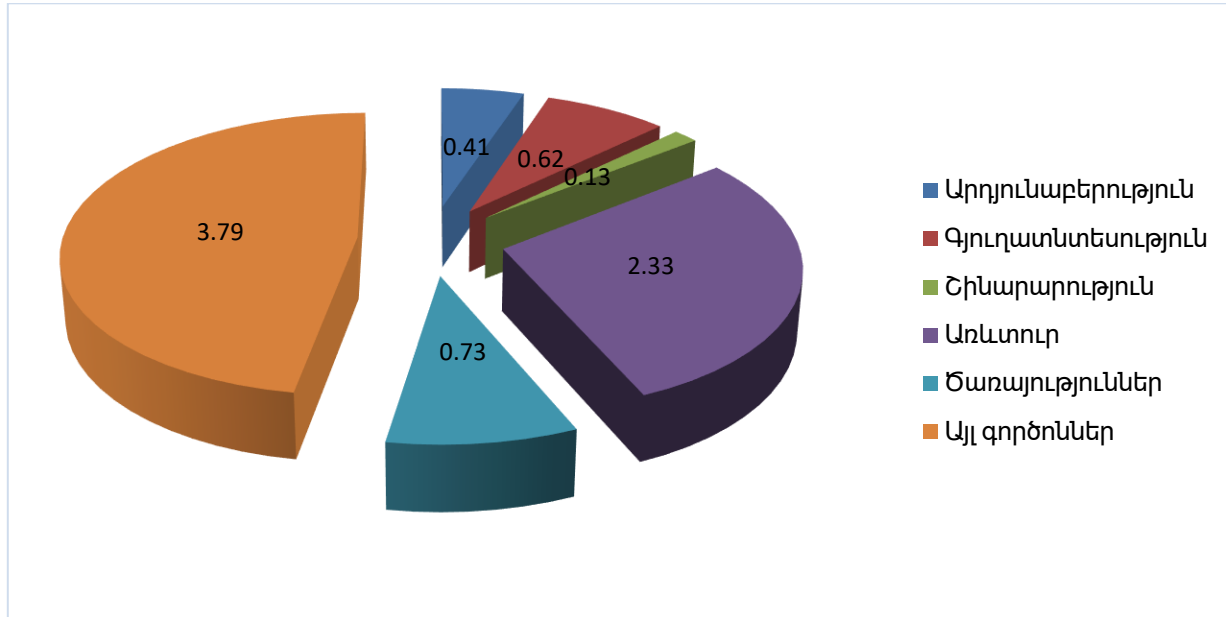
¹Այս և մյուս գծապատկերներում նախորդ ամիսների ցուցանիշներից որոշները ճշգրտված են՝ պայմանավորված ՀՀ ԱՎԾ կողմից նախկինում ներկայացված տվյալների հետագա ճշգրտումներով:

Գծապատկեր 2 Տնտեսական ակտիվության ցուցանիշը նախորդ համադրելի ժամանակաշրջանի նկատմամբ

Հուլիս ամսին նախորդ ամսվա նկատմամբ ՏԱՑ-ին ամենամեծ նպաստումն է ունեցել առևտրի ոլորտը (2.3%-ային կետ), որին հաջորդում են ծառայությունները (0.7%-ային կետ), գյուղատնտեսությունը (0.6%-ային կետ), արդյունաբերությունը (0.4%-ային կետ) և շինարարությունը (0.1%-ային կետ):

Գծապատկեր 3 Հիմնական ճյուղերի նպաստումները 2018թ հուլիս ամսվա տնտեսական ակտիվության ցուցանիշին նախորդ ամսվա նկատմամբ, տոկոսային կետ²

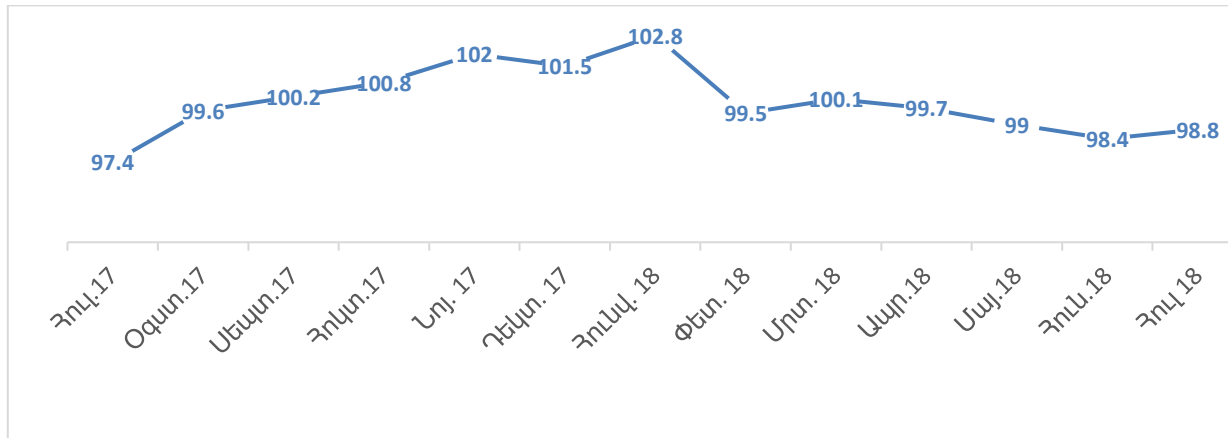

Հաշվետու ամսին սպառողական շուկայում ինչպես նախորդ ամսվա նկատմամբ, այնպես էլ 12 ամսյա գնաճն աճել է: Հունիսի նկատմամբ գներն աճել են 0.4 տոկոսով, իսկ 12 ամսյա գնաճը կազմել է 2.3 տոկոս:

²Նպաստումների հաշվարկն իրականանցվել է մեր կողմից, հիմք ընդունելով 2018թ ՀՆԱ-ում հիմնական ճյուղերի ունեցած կշիռները: Այլ գործոնները ներառում են տնտեսության կառուցվածքային փոփոխությունների և ՏԱՑ-ի ու ՀՆԱ-ի հաշվարկման մեթոդաբանական տարբերությունների պատճառով առաջացած շեղումը:

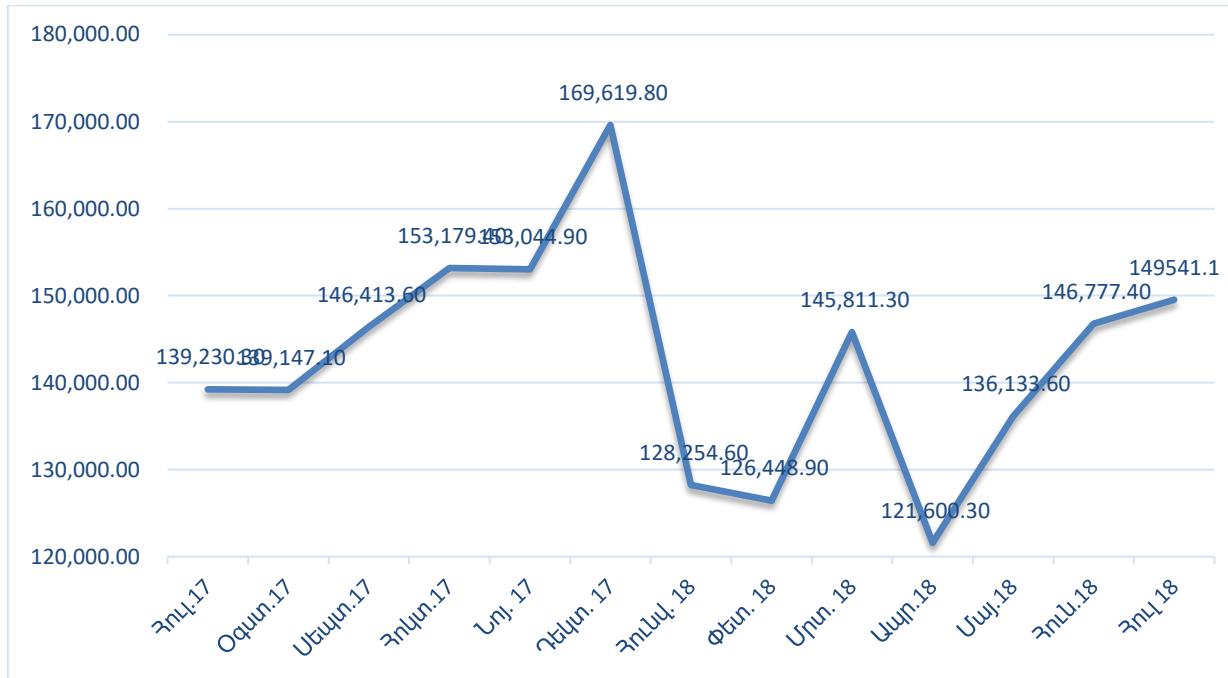

Գծապատկեր 4 Սպառողական գների ինդեքսի դինամիկան ամիսներին, նախորդ ամսվա նկատմամբ

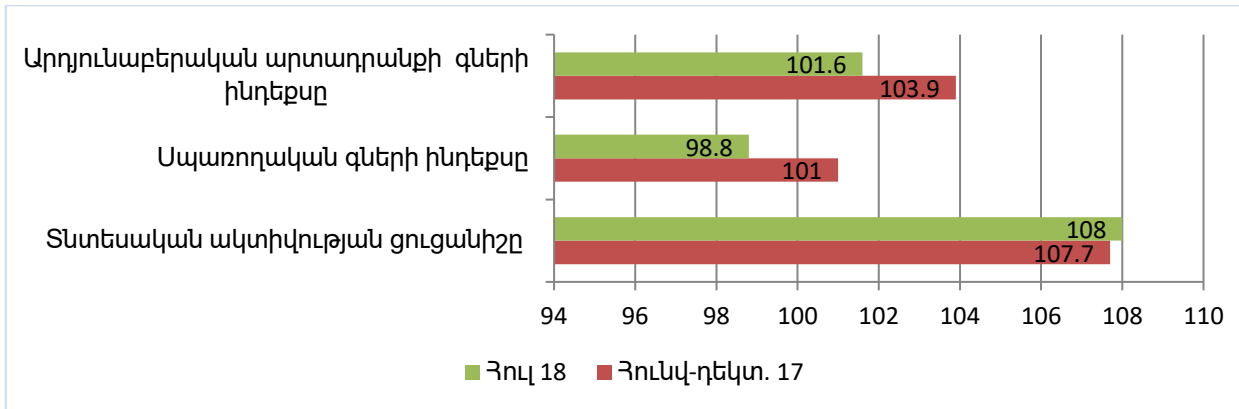
Սպառողական գներ: 2018թ. հուլիսին հունիսի համեմատ ՀՀ սպառողական շուկայում արձանագրվել է 0.4% գնաճ, ինչը հիմնականում պայմանավորվել է ոչ պարենային ապրանքների 14% և ծառայությունների ոլորտի 12% գնաճով: 2018թ. հուլիսին հունիսի համեմատ մրգի գնանկումը կազմել է 16.67%, իսկ բանջարեղենի և կարտոֆիլի ապրանքախմբերի գնանկումը՝ 11.8%:

Գծապատկեր 5 Արդյունաբերական արտադրանքի գների ինդեքսի դինամիկան, նախորդ ամսվա նկատմամբ

Կարելի է փաստել, որ տարեսկզբի ներքին սպառողական պահանջարկի էական վերականգնումը շարունակվում է նաև 2018թ-ի հուլիսին: Տարեսկզբից մինչև մարտ ունեցել ենք աճող՝ դեպի թիրախը շարժվող գնաճ, իսկ ապրիլից սկսված՝ գնաճը սկսել է նվազել՝ հիմնականում պայմանավորված սեզոնայնությամբ: Իսկ հուլիսից կրկին սկսել է աճել՝ 12-ամսյա գնաճը կազմելով 2.3%:

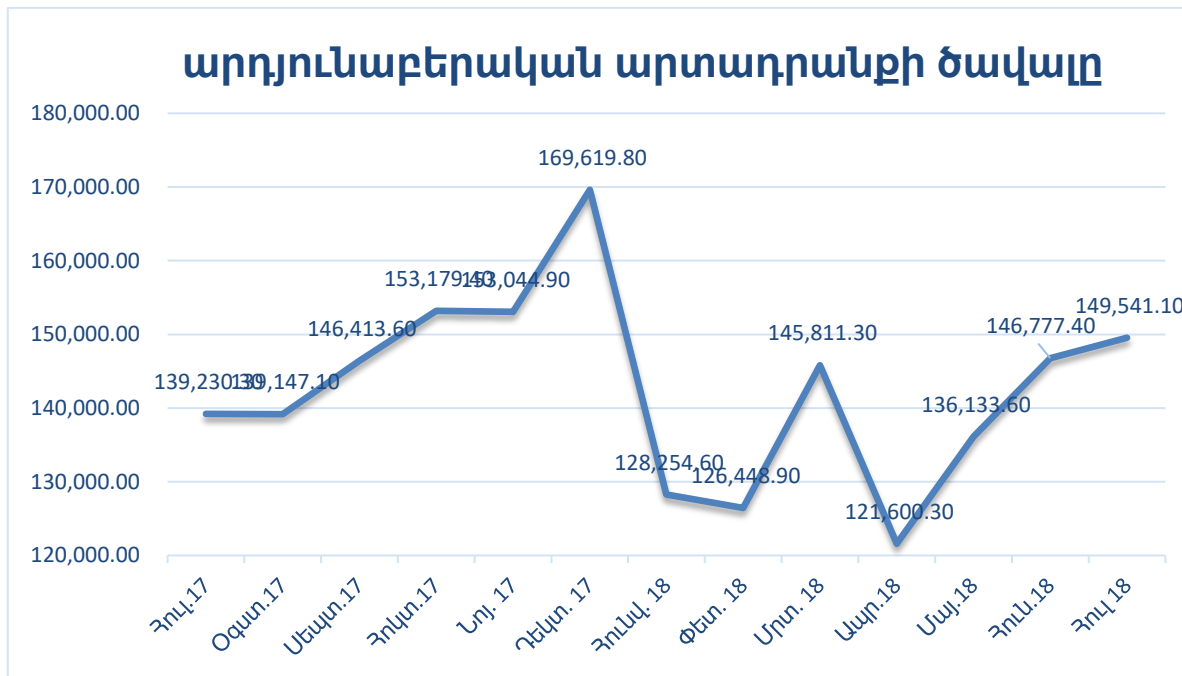
Գծապատկեր 6 Տնտեսական ակտիվության ցուցանիշը և գների ինդեքսները 2017թ-ի հունվար-դեկտեմբեր և 2018թ-ի հուլիս ամսինների, նախորդ համադրելի ժամանակաշրջանի նկատմամբ

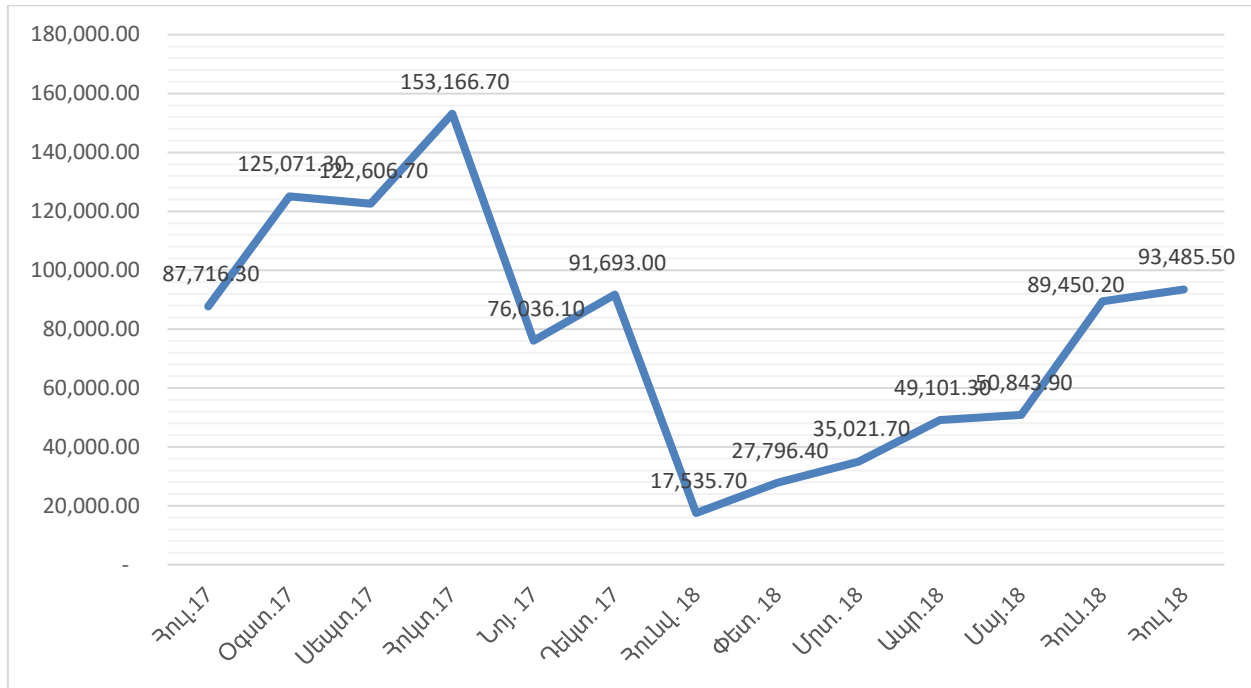
2. Հիմնական ճյուղերի զարգացումներ

Նախորդ ամսվա նկատմամբ հուլիսին հաշվետու ամսին շինարարության իրական ծավալն աճել է 2.5%, առևտրի շրջանառության ծավալը՝ 6.4%, գյուղատնտեսական արտադրանքի իրական ծավալը՝ 4.5%, ծառայությունների իրական ծավալը՝ 3.2%-ով, և արդյունաբերական արտադրանքի իրական ծավալը՝ 1.9%-ով:

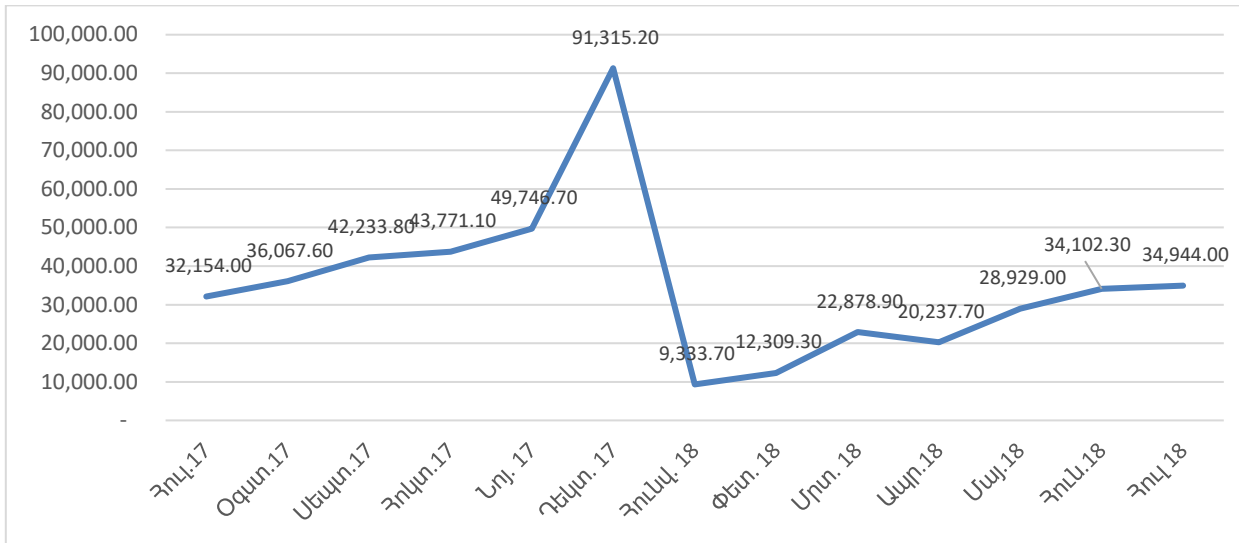
Գծապատկեր 7 Արդյունաբերական արտադրանքի ծավալի դինամիկան 2017թ-ի հուլիս-2018թ-ի հուլիս ամիսներին (մլն. դրամ)

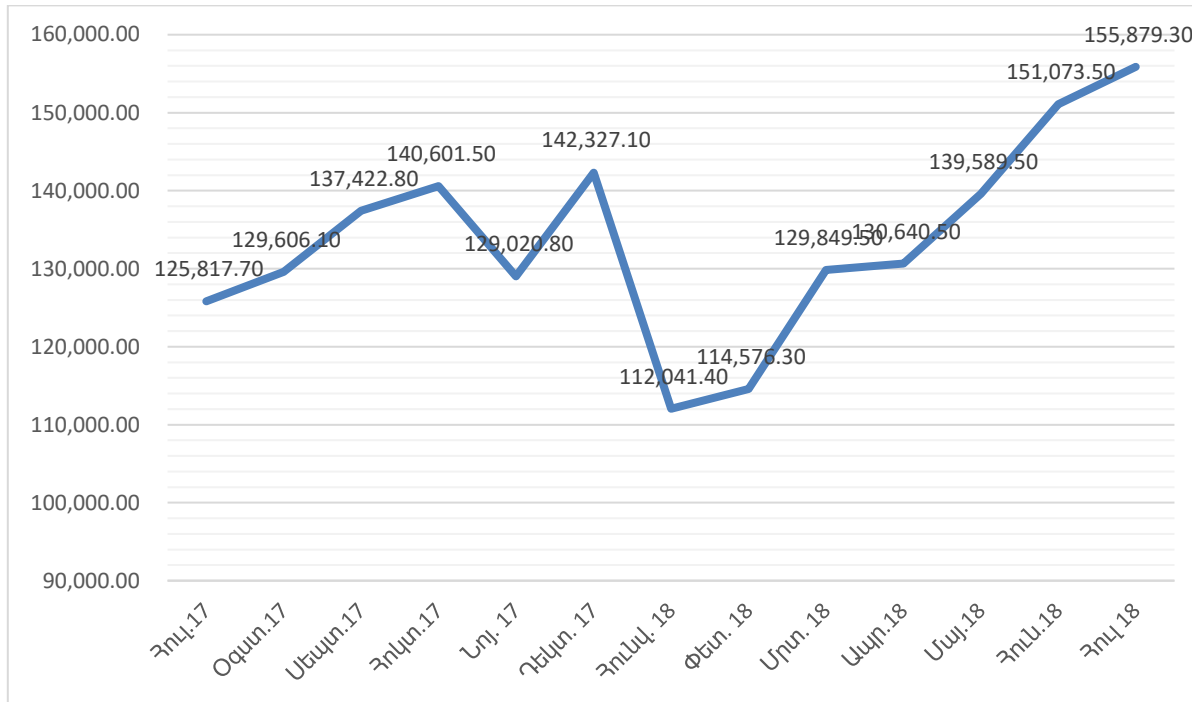
Գծապատկեր 8 Գյուղատնտեսական արտադրանքի ծավալի դինամիկան 2017թ-ի հուլիս-2018թ-ի հուլիս ամիսներին (մլն. դրամ)

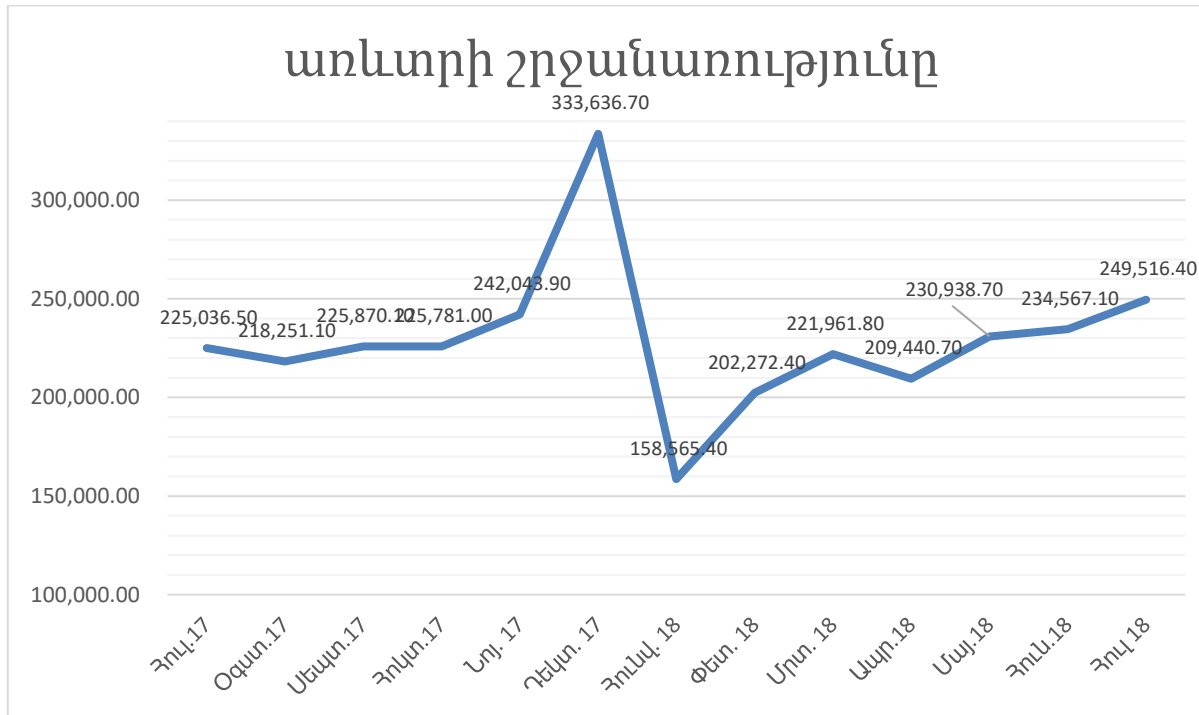
Գծապատկեր 9 Շինարարության ծավալի դինամիկան 2017թ-ի հուլիս-2018թ-ի հուլիս ամիսներին (մլն. դրամ)

Գծապատկեր 10 Ծառայությունների ծավալի (առանց առևտրի) դինամիկան 2017թ-ի հուլիս-2018թ-ի հուլիս ամիսներին (մլնդրամ)

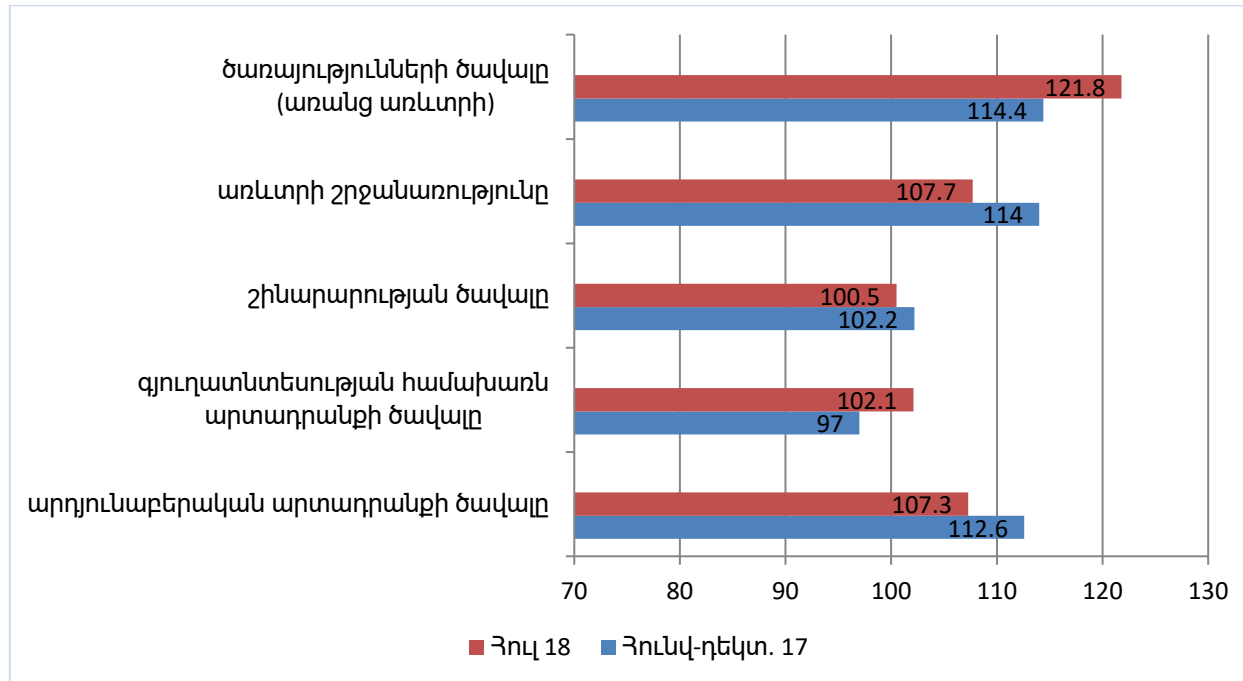

Գծապատկեր 11 Առևտրի շրջանառության ծավալի դինամիկան 2017թ-ի հուլիս-2018թ-ի հուլիս ամիսներին (մլն. դրամ)

Գծապատկեր 5 Տնտեսության հիմնական ոլորտներում ստեղծված արդյունքի և առևտրի ծավալների ինդեքսները 2017թ-ի հունվար-դեկտեմբեր և 2018թ-ի հուլիս ամիսներին, նախորդ համադրելի ժամանակաշրջանի նկատմամբ

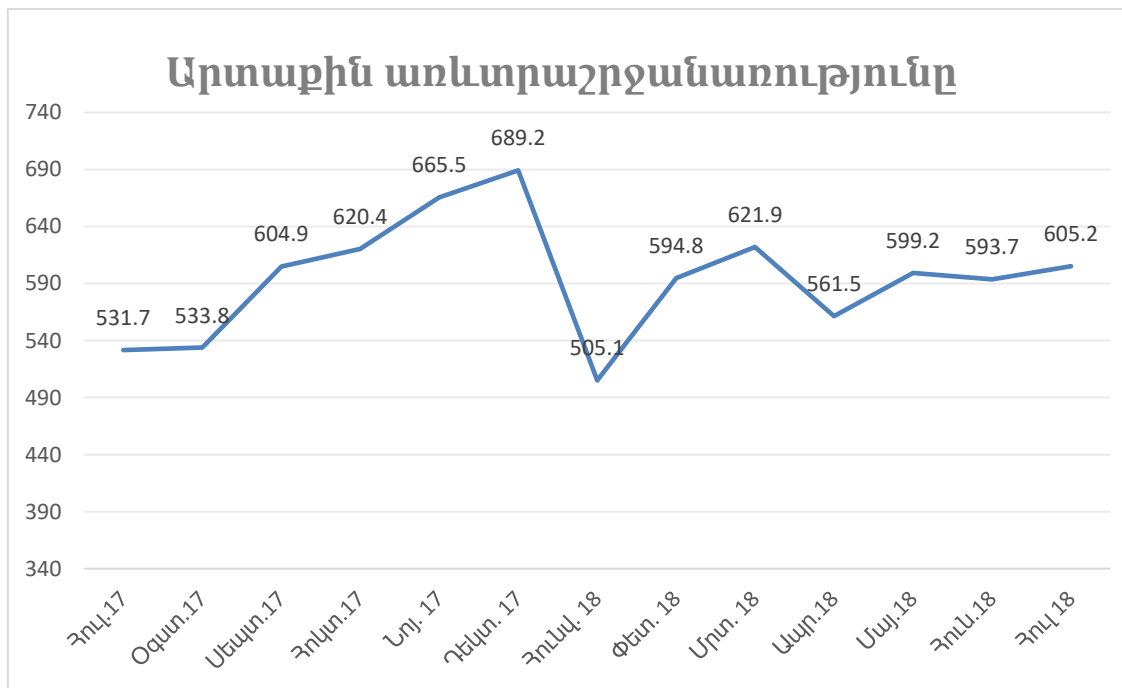

3. Արտաքին առևտուր

Հուլիս ամսին նախորդ համադրելի ժամանակաշրջանի նկատմամբ արձանագրվել է արտաքին առևտրի աճ՝ պայմանավորված ներմուծման բարձր աճով: Արտահանումն աճել է ընդամենը 0.3, ներմուծումը 22.4, իսկ արտաքին առևտրաշրջանառությունը՝ 14.4 տոկոսով:

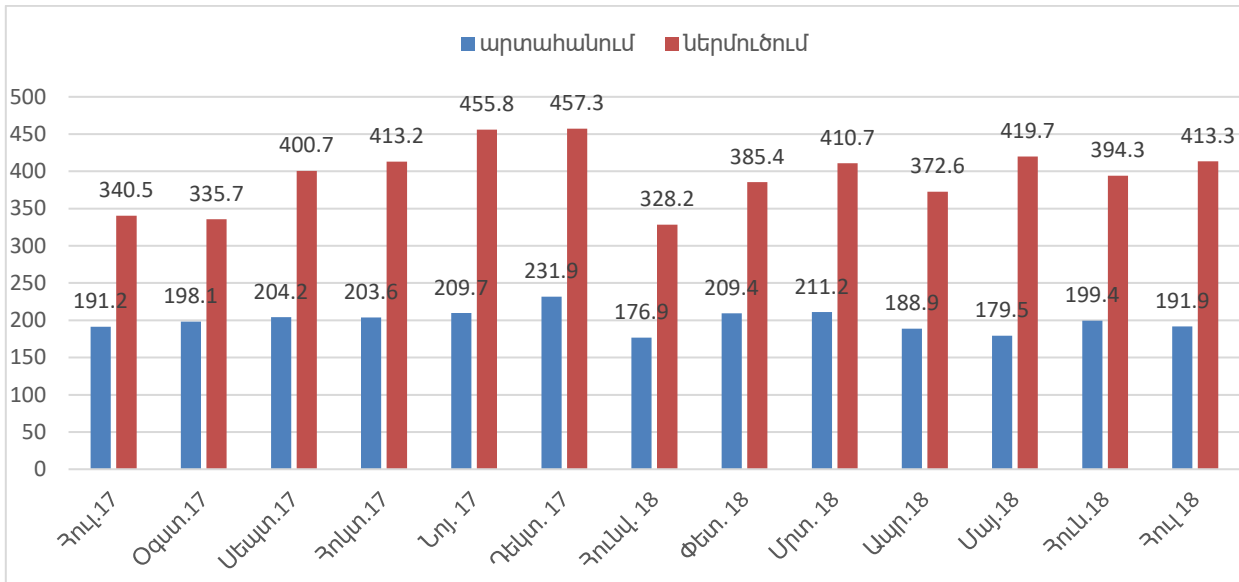
Նախորդ ամսվա նկատմամբ դինամիկան այսպիսին է. արտաքին առևտրաշրջանառությունն աճել է 1.9 տոկոսով, ընդ որում՝ արտահանումը նվազել է 3.8 իսկ ներմուծումն աճել է՝ 4.7 տոկոսով:

Գծապատկեր 13 Արտաքին առևտրաշրջանառության ծավալները (մլն. դրլար)

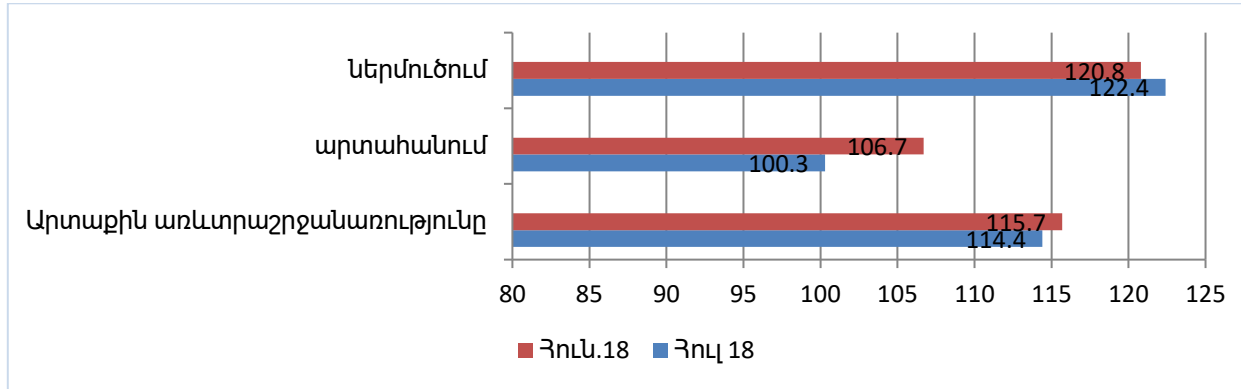

Հաշվետու ամսին արտաքին առևտրաշրջանառության 12 ամսյա աճին ավելի շատ նպաստել է ներմուծումը, քան արտահանումը:

Գծապատկեր 14 Արտահանման և ներմուծման ծավալների դինամիկան ամիսներին (մլն դոլար)

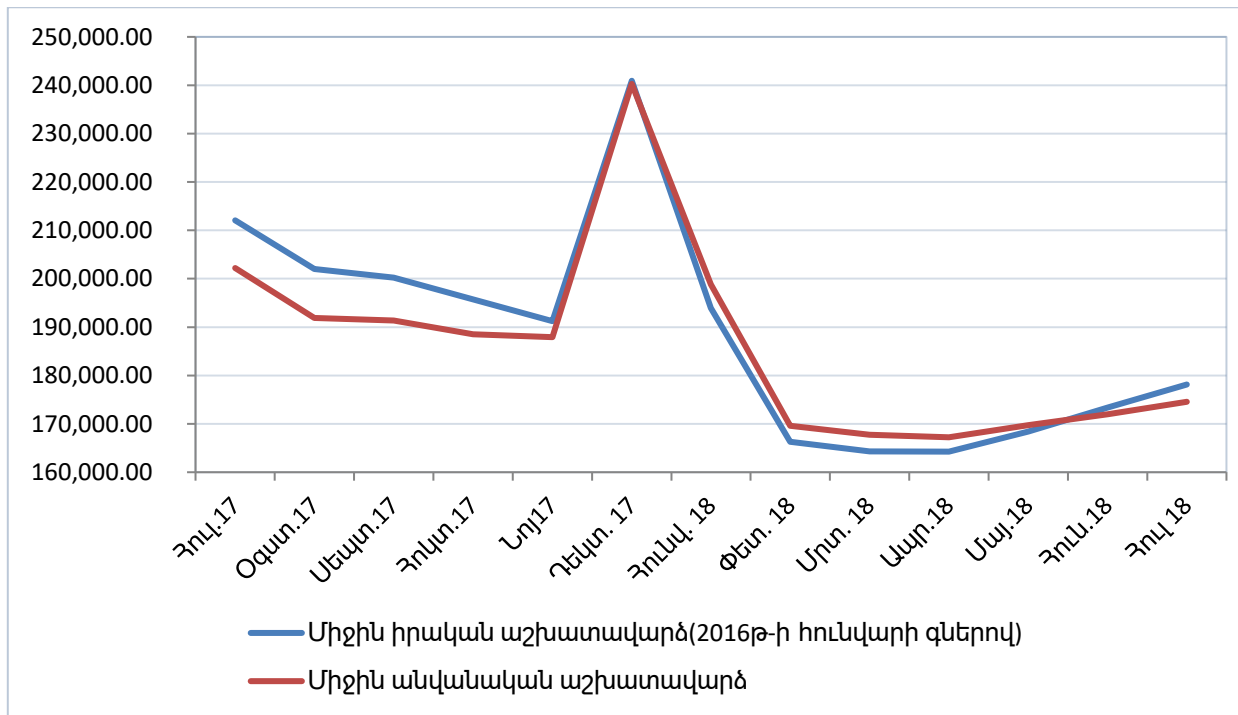
Գծապատկեր 15 Արտաքին առևտրաշրջանառության ցուցանիշների ծավալների ինդեքսները 2018թ-ի հունիս և հուլիս ամիսներին, նախորդ համադրելի ժամանակաշրջանի նկատմամբ

4. Միջին աշխատավարձ

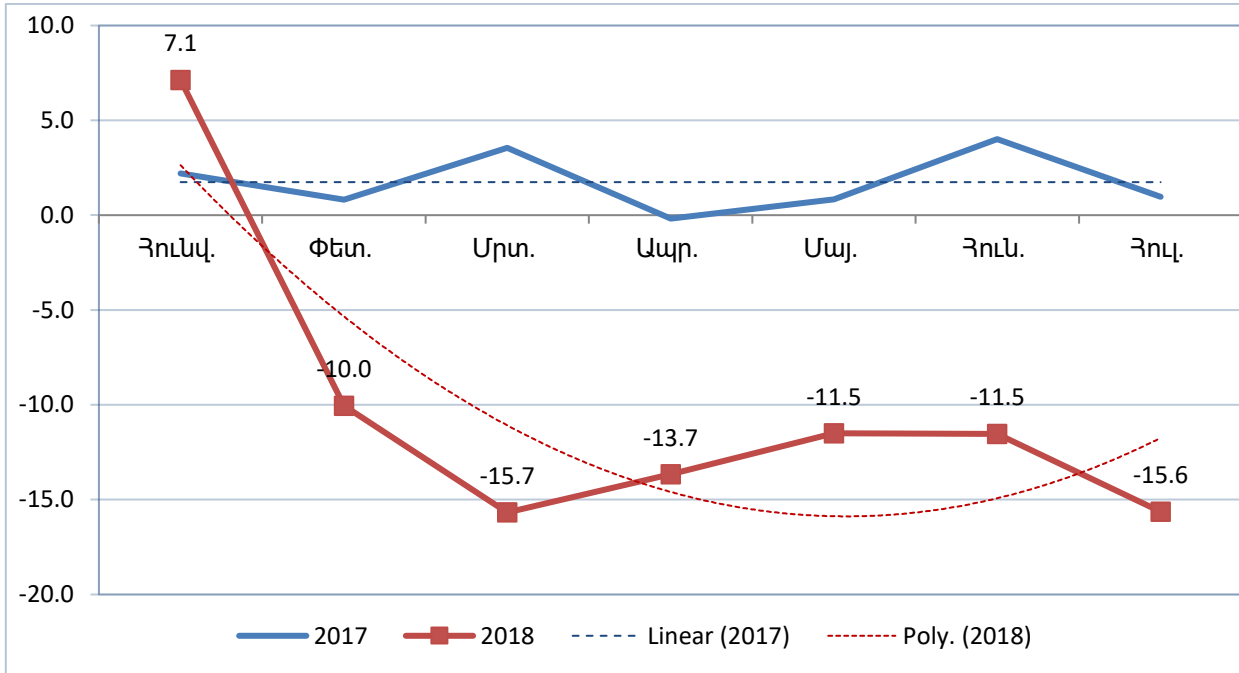
Հաշվետու ամսին միջին ամսական անվանական աշխատավարձն աճել է 1.5, իսկ միջին իրական աշխատավարձը 2.7 տոկոսով:

Գծապատկեր 16 Միջին ամսական աշխատավարձի³ դինամիկան (ՀՀ դրամ)

³Միջին աշխատավարձի իրական աճը հաշվարկվել է մեր կողմից:

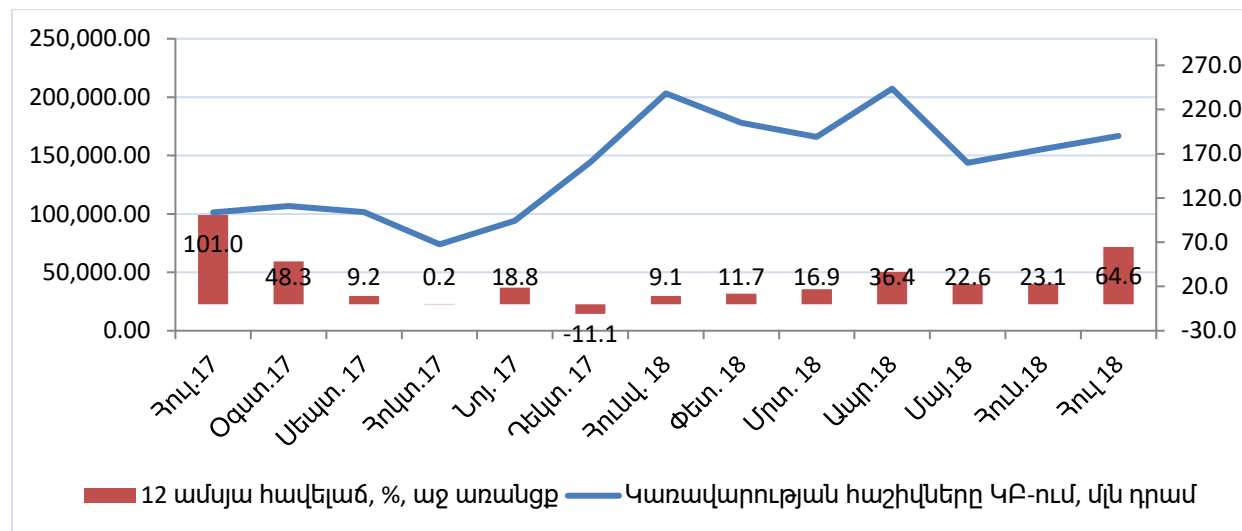
Գծապատկեր 17 Միջին իրական աշխատավարձի աճը նախորդ տարվա նույն ամսվա նկատմամբ

5. Պետական ֆինանսներ

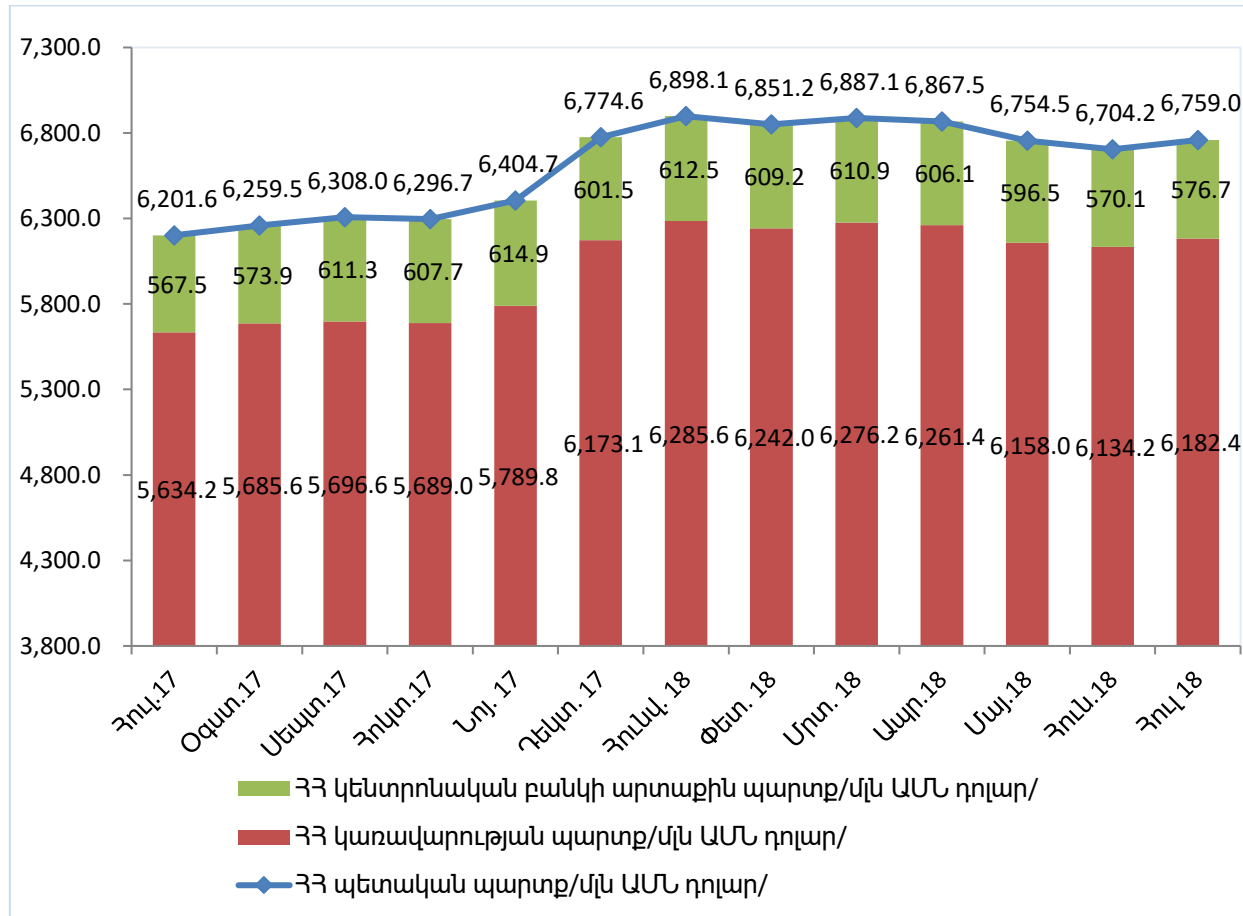
ՀՀ ԿԲ-ում Կառավարության հաշիվները հուլիսի վերջին կազմել են 166.8 մլրդ դրամ, որը 2017թ-ի նույն ամսվա ցուցանիշից ավելի է 64.6 տոկոսով:

Գծապատկեր 18 ՀՀ Կառավարության հաշիվները ԿԲ-ում և 12 ամսյա հավելաճի տեմպը

Հաշվետու ամսին ՀՀ պետական պարտքն աճել է: Պարտքը դոլարային արտահայտությամբ հուլիսին նախորդ ամսվա նկատմամբ աճել է 0.8%, իսկ 2017թ-ի դեկտեմբերի վերջի դրությամբ գրանցված ցուցանիշի նկատմամբ նվազել է 0.2%-ով: Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ՀՀ պետական պարտքում ՀՀ կառավարության պարտքի տեսակարար կշիռը կազմել է 91.5%, իսկ ՀՀ ԿԲ արտաքին պարտքի կշիռը՝ 8.5%:

Գծապատկեր 19 ՀՀ պետական պարտքի, Կառավարության պարտքի և ԿԲ-ի պարտքի դինամիկան, մլն ԱՄՆ դոլար

2018թ-ի հուլիսի վերջի դրությամբ ՀՀ պետական պարտքը դրամային արտահայտությամբ կազմել է 3,249.9 մլրդ դրամ, որում ներքին պարտքի կշիռը կազմել է 19.3%, իսկ արտաքին պարտքի կշիռը՝ 80.7%:

Գծապատկեր 20 ՀՀ արտաքին պետական պարտքի և ՀՀ ներքին պետական պարտքի դինամիկան, մլրդ դրամ

